

HUMANISTINEN
AMMATTIKORKEAKOULU

OPINNÄYTETYÖ

**Kokemuksia Oman muotoinen koti – hankkeesta
nuorten silmin**

Sofia Sormunen

Kansalaistoiminnan ja nuorisotyön koulutusohjelma (210 op)
syyskuu / 2017

HUMANISTINEN AMMATTIKORKEAKOULU

Koulutusohjelman nimi

TIIVISTELMÄ

Työn tekijä Sofia Sormunen	Sivumäärä 34 ja 1 liitesivua
Työn nimi Kokemuksia Oman muotoinen koti – hankkeesta nuorten silmin	
Ohjaava opettaja Markus Söderlund	
Työn tilaaja Nuorisoiakeskus	
Tiivistelmä <p>Opinnäytetyön tilaaja on Helsingin kaupungin nuorisoiakeskusten Oman muotoinen koti -hanke. Hanke on aloitettu 2015 ja se tarjoaa nuorille eri asumiskokeilujen avulla ratkaisua haastaviin asumistilanteisiin Helsingissä. Oman muotoinen koti -hankkeessa nuoret muuttivat 2017 vuoden alussa asumaan Kannelmäkeen. Asunnon lisäksi nuorille avautui mahdollisuus tehdä töitä 20 tuntia kuukaudessa yhdessä mietittyjen tehtävien parissa. Opinnäytetyön idea oli seurata neljän nuoren alkuvaihetta Oman muotoinen koti -hankkeessa.</p> <p>Opinnäytetyöni tavoite oli keskittyä nuorten kokemusten tallentamiseen hankkeen edetessä, mistä saatu tieto auttaisi hankkeen kehittämisessä tilaajaa. Sain tilaajalta vapaat kädet opinnäytetyön toteuttamiseen. Valitsin nuorten kokemusten tallentamiseen teemahaastattelun menetelmän. Haastateltavien keski-ikä oli 20 vuotta, joista osa oli maahanmuuttajataustaisia ja osa kantasuomalaisia. Kaikki haastateltavat olivat erilaisia, tein haastatteluun kysymysrunnon, mutta annoin tilaa haastattelussa nuorille kertoa valitsemasta aiheesta enemmän. Äänitin haastattelut ja litteroin ne. Haastattelun teemat vaihtelivat haastateltavan kanssa. Vaikka kysymykset olivat samat, tunsin osa nuorista tarvetta puhua enemmän toisesta teemasta. Tein haastattelut hankkeen alkuvaiheessa, joten haastattelujen tulokset puhuvat vain hankkeen alkuvaiheen tunnelmista.</p> <p>Opinnäytetyön teoreettisessa viitekehyksessä käsittelemän asunnottomuuden lisäksi nuorten työllisyyttä. Pohdin mikä motivoi nuoria työllistymiseen ja mitkä keinot auttavat nuoria löytämään sopivaa työtä ja mitkä asiat voivat vaikuttaa nuorten työllistymiseen. Aineiston analyysiosiossa avaan nuorten ajatuksia hankkeesta ja työnteosta. Yhdistän teoreettista viitekehystä omaan pohdintaan. Oman muotoinen koti -hankkeen alkuvaiheen aineiston analyysin perusteella, hankkeelle on kova tarve ja sitä olisi hyvä laajentaa isommaksi eri puolille pääkaupunkiseutua. Hanke tukee nuorten hankalaa asumistilannetta ja työllistymistä alati muuttuvassa työelämässä.</p>	
Asiasanat Nuorten työllisyys, motivaatio, asunnottomuus, etsivä nuorisotyö	

HUMAK UNIVERSITY OF APPLIED SCIENCES

Name of the Degree Programme

ABSTRACT

Author Sofia Sormunen	Number of Pages 35
Title Youth experiences from Home That Fits Project	
Supervisor Markus Söderlund	
Subscriber and/or Mentor Helsinki's Youth Department	
Abstract <p>The thesis focuses on City of Helsinki's youth Departments Home That Fits Project. The project started at the beginning of 2015 and its objective is to provide solution for the housing crisis among the youth population in Helsinki. Home That Fits project's youth moved to shared apartment in Kannelmäki at the beginning of 2017. Apart from housing the youth were provided with opportunity to work 20 hours a month in a agreed contract between all the partners involved. The thesis goal was to follow four young people in the project's early stage. The main focus was to understand on how the project can be develop through the experiences of the young participants in the Home That Fits project. From the young people's experiences I did choose with the cooperation of the parties involved a particular themes that we could base our questions on. The interviewee's average age was early 20's. All the participants shared their experiences differently. The interview's theme changed from time to time although the questions stayed the same. Some of the youth felt the need to talk more about other subject than the agreed themes. The interviews were conducted at the early stages of the project. Therefore the results are based on that. The Thesis theory part deals with the youth's employment: What motivates young people to seek employment , what are the mechanisms that have been created to help the youth find the right work and the issues that can affect youth employment. The findings shows that there is a certain need for Home That Fits project in the Helsinki area of Kannelmäki and it could expand to other parts of Helsinki metropolitan area.</p>	
Keywords Housing crisis, motivation, youth work	

SISÄLLYS

1 JOHDANTO	Virhe. Kirjanmerkkiä ei ole määritetty.
1.1 Oman muotoinen koti -hanke	5
1.2 Tutkimuskysymykset	7
1.3 helsingin Nuorisoasiainkeskus	8
1.4 Y-Säätiö	8
1.5 Opinnäytetyön aikataulu	9
2 OPINNÄYTETYÖN TIETOPERUSTA	10
2.1 Asunnottomuus	10
2.2 Työpajatoiminnan merkitys nuorisotyössä	11
3 HAASTATTELUT	12
3.1 Teemahaastattelun menetelmä	13
4 AINEISTON KÄSITTELY JA ANALYYSI	13
4.1 Haastateltavien taustoja	14
4.2 Työtehtävät ja toimintapaikat	15
4.3 Asiakkaiden kokemuksia hankkeesta	19
5 TUTKIMUSKYSYMYKSIEN VASTAUKSET	20
5.1 Minkälainen nuori sopii parhaiten hankkeeseen	21
5.2 Mikä motivoi nuoria työntekoon	21
5.3 Mikä onnistui hankkeessa	24
5.4 Mikä oli haastavaa hankkeessa	26
6 LOPPULUKU	28
6.1 Pohdinta	28
6.2 Johtopäätökset	30
LÄHTEET	33
LIITTEET	35

1 JOHDANTO

Opinnäytetyö keskittyy Oman muotoinen koti -hankkeen alkuvaiheen dokumentointiin. Opinnäytetyön tilaajana toimii Nuorisoasiainkeskus. Oman muotoinen koti -hankkeessa yhdistetään työ ja asuminen yhteistyössä Y-Säätiön kanssa. Y-Säätiö-konserni tarjoaa vuokra-asuntoja ihmisille, joiden on hankala löytää asuntoa yhteensä 53 kaupungissa ja kunnassa. Esittelen Nuorisoasiainkeskuksen toimintaa ja Y-Säätiötä myöhemmässä alaluvussa. Oman muotoinen koti -hankkeeseen osallistui neljä 18–22 vuotiasta helsinkiläistä nuorta aikuista. Nuoret olivat taustaltaan maahanmuuttajia ja kantasuomalaisia.

Hankkeen alussa nuoret muuttivat Helsinkiin asumaan Kannelmäkeen, Y-Säätiön asuntoon. Oman muotoinen koti -hanke tarjosi nuorille töitä 20 tuntia kuukaudessa. ”Hyvään tutkimusaiheen löytämiseen ei ole sääntöjä. Aiheen löytämiseen voi käyttää eri tapoja. Ideoimista voi harjoitella. ” (Hirsjärvi, Remes, Sajavaara 1997, 60.) Nuorten työtehtävät alkoivat, tammi- ja helmikuussa 2017. Työtehtäviin kuului vanhusten auttaminen, lastenhoito ja opastus tietotekniikassa sekä asukkaiden hyvinvoinnin ja asumisviihtyvyyden parantaminen naapurustossa, alueen senioritalossa ja Kannelmäen olohuoneessa. Kerron hankkeen toimintapaikoista tarkemmin myöhemmässä kappaleessa. Haastattelin nuoria maaliskuussa ja tein tarkentavia kysymyksiä lisää nuorille ja heidän asiakkaille toukokuussa 2017. Käytin haastatteluissa teemahaastattelun menetelmää. Nuorten aikuisten asuntopula on nykyisin yleistä, etenkin pääkaupunkiseudulla.

1.1 Oman muotoinen koti -hanke

Oman muotoinen koti -hankkeen tavoitteena on kehittää uusia ratkaisuja nuorten asumiseen yhdessä nuorten kanssa. Hanke testaa erilaisia asumiskokeiluja, luo uusia asumismalleja ja etsii niiden kautta vastausta siihen, mitkä ovat toimivia asumisratkaisuja. Hanke on valinnut tyhjiä asumiskäyttöön suunniteltuja tiloja yhdessä Kiinteistöviraston tilakeskuksen ja Helsingin kaupungin asunnot Oy:n kanssa. Valitut asunnot jäävät pysyvästi Stadin asuntojen asuntovalikoimaan hankkeen päättymisen jälkeen. Hankkeen tavoitteena on löytää tyhjiä

toimistotiloja ja muuttaa ne asunnoiksi. Hanke tuo näkyvästi esille onnistuneet aikaansaannokset yhdessä hankkeeseen osallistuvien nuorten kanssa, mikä innostaa uusien toimijoiden mukaan tulemisen. Tavoitteena on poistaa nuorten asunnottomuus vuoden 2018 loppuun mennessä. (Oman muotoinen koti - hankkeen Innovaatorahaston hakemussuunnitelma 2016.)

Hankkeessa nähdään, että lähiympäristöä on mahdollista parantaa nuorisoon asumisen kautta. Euroopan sosiaalirahasto rahoitti hanketta ensimmäisen vuoden aikana, mutta nyt hanketta rahoittaa Helsingin kaupungin innovaatorahasto. Hankkeessa on mukana Helsingin kaupungin Nuorisosiainkeskuksen lisäksi, Nuorisoon asuntoliitto ja Y-Säätiö. Hanke on saanut alkunsa syksyllä 2013. Hankkeen resurssit ovat olleet pienet, joten yhteistyökumppaneita on etsitty ja niiden kanssa hanketta on viety eteenpäin. Pääosassa hankkeessa on nuoret, joiden hankaliin asumistilanteisiin halutaan hankkeessa etsiä ratkaisuja. Mukaan ideoimiseen lähti Y-Säätiön ja Nuorisoon asuntoliiton lisäksi Toimiva kaupunki -projekti. Työskentelyn periaatteita on ollut jo hyväksi todennettujen ideoiden laajempi toteutus, ja ennakkoluulottomuus uutta kohtaan. (Nuorisosiainkeskus 2017.)

Hanke sai Nuori Toimija - tunnustuksen keväällä 2016, jonka myöntää Suomen nuorisoyhteistyö Allianssi ry. Hanke on saanut mediahuomiota laajasti kotimaassa ja ulkomailla. Yhteisasumiskokeilu nuorten ja vanhusten kanssa on kiinnostanut laajasti eri medioita. Hankkeesta on raportoinut BBC, ruotsalainen SVT, yhdysvaltalainen CNN, taiwanilainen TVBS Networks, brittiläinen radio Monocle ja yhdysvaltalainen Seeker Stories.

Uudet ihmiset, jotka tarjoavat uusia ideoita vanhojen ongelmien ratkaisuun, ovat löytäneet hankkeeseen mukaan hyvän viestinnän kautta. Pienet tarinat nuorten onnistumisista on haluttu nostaa esiin, ja luoda hankkeesta positiivista kuvaa kykenevistä ja osaavista nuorista. Helsingin sanomien pääkirjoituksessa 4.2.2017 nostetaan yhteisöllisyys hankkeen kantavaksi teemaksi. "Yhteinen tekeminen lähentää naapuruston ihmisiä. Puuhastelun kautta eri sukupolvet voivat löytää keskustelunaiheita ja viettää aikaa." (Helsingin sanomat pääkirjoitus 2017.) Hanke on erinomainen keino yhdistää eri sukupolvia, ja löytää ratkaisuja yhteiskunnan ongelmiin.

Yhteisöllisyys näkyy nykyisin enemmän harrastuksissa, kuin naapurustossa. Hanke palaa ajassa taaksepäin, ja lisää yhteisöllisyyttä kodin lähelle. Edistämällä yhteisöllisyyttä, voidaan ratkaista ongelmia, kuten yksinäisyys, syrjäytyminen ja ikäihmisten turvattomuus. Palaan opinnäytetyön loppuluvussa käsittelemään paremmin hankkeen merkittävää roolia hyvinvoinnin parantajana ja eriarvoisuuden vähentäjänä. ”Sukulaisten ollessa kaukana ja naapurien vaihtuessa useasti, voi kaupungeissa yhteisöllisyys olla harvinaista.” (Helsingin sanomat pääkirjoitus 2017).

1.2 Tutkimuskysymykset

Hain vastauksia tutkimuskysymyksiin aineiston analyysistä ja opinnäytetyön teoriapohjasta. Vastaan tutkimuskysymyksiin viidennessä luvussa. ”Tutkimuksen tekemisessä kannattaa heti alussa miettiä, mitkä voisivat olla tutkimuskysymykset. Lisäksi kannattaa pohtia, haluaako tehdä haastattelun, kyselyn vai käyttää tilastoja aineistona. (Hirsjärvi, Remes, Sajavaara 2004. 160.)

Tutkimuskysymykseni olivat:

1. Minkälainen nuori sopii parhaiten hankkeeseen?
2. Mikä motivoi hankkeen nuoria työntekoon?
3. Mikä onnistui hankkeessa?
4. Mikä oli haastavaa hankkeessa?

1.3 Helsingin Nuorisoasiainkeskus

Valtaosa Nuorisoasiainkeskuksen työntekijöistä on nuoriso-ohjaajia. Toimintaa suunnitellaan nuorten kanssa yhdessä, tavoitteena on tarjota kulttuuripalveluita ja harrastuksia nuorille. Helsingissä on noin 60 tilaa, missä Nuorisoasiainkeskuksella on toimintaa. Toiminnan kautta neuvotaan nuoria ja edistetään nuorten osallistumista yhteiskuntaan. Tavoitteena on saada tietoa nuorten elämästä, minkä avulla voidaan auttaa helsinkiläisiä tekemään asioita yhdessä ja parantaa asuinalueita nuorten kanssa. Toiminta lähtee nuorten toiveista. Pääpainona tavoitteissa on, että pystytään tarjoamaan nuorille tekemistä, jonka kautta nuoret

voivat luoda uusia ystävyysuhteita ja kokea voivansa vaikuttaa ympärillä olevaan yhteiskuntaan. Nuorisoasiainkeskus painottaa arvoissaan sitä, että se on olemassa nuoria varten. Nuorten kannustaminen kestäväan elämäntapaan ja lähiympäristössä toimimiseen, ovat Nuorisoasiainkeskuksen tavoitteita. Asunnottomuus näkyy pääkaupunkiseudulla kodittomuutena, tai pitkään vanhempien luona asumisena, vaikka tarve itsenäistymiseen on nuorilla kova. (Nuorisoasiainkeskus 2017.)

Haastattelin nuorisoasiainkeskuksessa työskentelevää korkeakouluopiskelijaa, joka toimi kevään 2017 aikana Oman muotoinen koti -hankkeessa harjoittelijana. Hanke on harjoittelijan mielestä kiinnostava, koska siinä etsitään ratkaisuja nuorten asunnottomuuteen. Haastateltava näkee hankkeen tavoitteen, saada kaikille asunnottomille nuorille koti vuoden 2018 loppuun mennessä epärealistisena. Hankkeen tavoitteen toteutumiseksi pitäisi tehdä suuressa mittakaavassa aktiivisesti töitä. Haastateltava kokee, että markkinahinnasta alempia vuokra-asuntoja ei riitä kaikille, sillä asuntojen tarve on suurempi kuin niiden saatavuus. Moni haluaa olla mukana hankkeessa ja yhteistyökumppaneita hankkeelle on paljon. Haastateltava on ollut mukana hankkeessa kevään ajan. Hän on auttanut nuoria löytämään konkreettisia mahdollisuuksia työntekoon. Oman muotoinen koti -hankkeessa on nuorille paljon oman arjen parantamisen mahdollisuuksia. Haastateltavan mielestä hankkeessa näkyy selvästi Nuorisoasiainkeskuksen arvot.

1.5 Y-Säätiö

Y-Säätiö konserni on vastannut asunnottomuuden ongelmaan auttamalla ihmisiä, joilla on hankala löytää asuntoa. Y-Säätiö-konserni toteuttaa toimintaansa 53 kaupungissa ja kunnassa rakentamalla vuokrataloja. Y-Säätiö hankkii erityisesti asuntoja isoista kasvukeskuksista ja pääkaupunkiseudulta. Pääkaupungissa on asuntoja, mitä Y-Säätiö vuokraa. Lisäksi Y-Säätiö tekee jälleenvuokraus yhteistyötä yhdistysten ja järjestöjen kanssa. Yhteistyökumppaneiden määrä on suuri, niitä ovat esimerkiksi Vantaan kaupunki, A-klinikkasäätiö ja Suomen pakolaisapu. Tavoitteena on vähentää asunnottomuutta ja lisätä yhteiskunnallista keskustelua asunnottomuudesta. Y-Säätiön tavoitteena on, että Suomessa ei kenenkään tarvitsisi olla asunnoton ja että jokaisella on oikeus

omaan kotiin ja yksityisyyteen. (Y- Säätiö 2017).

1.5 Opinnäytetyön Aikataulu

Tammikuussa 2017 Humanistisen ammattikorkeakoulun nettisivuilla oli ilmoitus Oman muotoinen koti -hankkeesta. Hankkeen projektipäällikkö etsi hankkeesta kiinnostunutta opinnäytetyöntekijää. Otin yhteyttä projektipäällikköön, joka pyysi minut haastatteluun. Omiin valintoihin vaikuttaa arvomaailmani ja hankkeessa oli minua motivoivia ja kiinnostavia ajankohtaisia asioita. ”Ymmärrämme tutkimiamme asioita ja ilmiöitä arvojemme kautta. Arvot ovat tärkeitä, koska ne auttavat meitä sisäistämään ja tulkitsemaan tutkittavia ilmiöitä. (Hirsjärvi, Remes, Sajavaara 2004. 152.) Aloitin suunnittelemaan opinnäytetyötä ja tein opinnäytetyön ideapaperin. Nuoret olivat vasta muuttaneet Kannelmäkeen ja opettelivat vähitellen uuden asuinalueen lisäksi hankkeen työtehtäviin ja yhteisasumiseen. Helmikuussa tapasin palaveriini aina osallistuvan hankkeen projektipäällikön, Y-Säätiön asukaskoordinaattorin ja Oman muotoinen koti -hankkeen nuoret. Palaverissa kävimme läpi hankkeen tavoitteita ja nuorten mahdollisia työnkuvia hankkeessa. Laadin haastatteluihin kysymykset.

Maaliskuussa haastattelin nuoria yksitellen julkisissa tiloissa, kirjastoissa ja kahviloissa. Haastattelupaikat olivat avoimia ja lähellä nuoria, sillä tärkeää, että nuorten oli helppo osallistua haastattelutilanteisiin. Litteroin haastattelut, ja pohdin näkökulmaa opinnäytetyöhön.

Huhtikuussa keskityin tietopohjan kirjoittamiseen, mutta en löytänyt oikeaa näkökulmaa, minkä kautta voisin kirjoittaa Oman muotoinen koti -hankkeesta, joten vaihdoin näkökulmaa.

Toukokuun aikana keskityin kirjoittamaan tietoperustaa uudestaan ja tein nuorille tarkentavia kysymyksiä hankkeesta sekä haastattelin hankkeen asiakkaita.

Kesä ja heinäkuussa opinnäytetyö alkoi vähitellen saada lopullista muotoaan.

Elokuun aikana pyysin ystävääni lukemaan opinnäytetyön ja antamaan minulle korjausehdotuksia.

Näiden ehdotusten kautta sain lisää itsevarmuutta kirjoittaa opinnäytetyötä eteenpäin sen nykyiseen muotoon. Haastattelujen kautta nuorisoasiainkeskus sai lisätietoa hankkeeseen osallistuvien nuorten ja hankkeen asiakkaiden ajatuksista ja mielipiteistä. Raportoin haastattelujen kautta nuorten kokemuksia

Oman muotoinen koti -hankkeen alkuvaiheista. Oma rooli hankkeessa oli olla nuorille tukea antava henkilö, sekä tuottaa Nuorisosiainkeskukselle tietoa. Nuoret suhtautuivat minuun avoimesti ja yhteistyö nuorten kanssa oli mielestäni alusta asti vaivatonta ja palkitsevaa. Nuoret toimivat hyvin tiimissä, ja olivat avoimia. Tony Dunderfeltin mukaan nuoruudessa ihminen oppii uudestaan elämään. Omaa elämää opitaan hallitsemaan suhteessa muihin ihmisiin, luontoon ja koko maailmankaikkeuteen. (Dunderfelt 1990,92.)

2. OPINNÄYTETYÖN TIETOPERUSTA

Hanke etsii ratkaisuja ongelmiin, mitkä ovat vuosien varrella kasvaneet yhteiskunnallisiksi haasteiksi. Lähdin liikkeelle siitä, että käsittelin asunnottomuutta opinnäytetyössä. Halusin tuoda esille, miten yleinen ja kasvava ongelma se on, etenkin Suomen suurimmissa kaupungeissa. Oman muotoinen koti -hanke tarjoaa hankkeeseen osallistuville nuorille 20 tuntia kuukaudessa töitä, joten kirjoitin tietoperustassa siitä, mikä motivoi nuoria nykyisin tekemään töitä. Kirjoitin tietoperustaan nuorten työpajatoiminnasta. Työpajatoiminta toimii nuorten syrjäytymisen ennaltaehkäisijänä ja korjaajana, sekä ennaltaehkäisee nuorten syrjäytymistä ja vaikuttaa siten nuorten asunnottomuuteen sekä työttömyyteen heikentävästi. Tietoperustan yhteisenä tekijänä ovat toimijat ja yhteiskunnalliset ongelmat, jotka liittyvät Oman muotoinen koti -hankkeen tavoitteen toteutumiseen. Esittelen tietoperustaa tässä kappaleessa ja yhdistän tietoperustaa opinnäytetyön aineiston analyysi ja loppuluku luvuissa.

2.1 Asunnottomuus

Suomen perustuslain mukaan, julkisen vallan tehtävänä on edistää jokaisen oikeutta asuntoon. Vuosien 2010–2015 aikana asuntopolitiikka on joutunut haastavaan tilanteeseen. Asumistukien määrä on kasvanut yhteensä 500 miljoonalla eurolla. (Eronen, Lehtinen, Landen & Perälähti 2016, 57.) Kohtuuhintaisen asuntotarjonnan kasvattaminen, tuettu asuminen, sekä asumisen tukipalve-

lujen, asumisneuvonnan ja ohjaamisen lisääminen nähtiin olevan parhaita keinoja asunnottomuuden vähentämiseen. Sosiaali - ja terveysjohtajat, sekä sosiaalityöntekijät näkevät, että asumiseen myönnettävä tuki on liian pieni. Asunnottomuutta aiheuttaa asumisen kalleus, etenkin pääkaupunkiseudulla ja suurimmissa kaupungeissa. (Eronen, Lehtinen, Landen ja Perälähti 2016, 94.) Asunnottomuutta on hankalaa tilastoida, koska osa asunnottomista asuu väliaikaisesti ystävien sohvalla tai vanhempien luona. Asutus on keskittynyt isoihin kasvukeskuksiin, asumismenot ovat kasvaneet nopeammin kuin yleinen hintakehitys. Suomen tilastoiduista asunnottomista oli 4543 henkilöä pääkaupunkiseudulla. (Eronen, Lehtinen, Landen & Perälähti 2016, 57–58.)

Asunnottomien riskiryhmään kuuluvat nuoret, mielenterveyspotilaat sekä asuntonsa ja luottotietonsa menettäneet. Tilastoiduista asunnottomista joka neljäs on alle 25-vuotias. Asunnottomuuden vähentäminen on hankalaa, koska nuorilla voi tulla yllättäviä tilanteita elämässä eteen. Luottotietonsa menettänyt nuori voi helposti ajautua velkakierteeseen, joten tuki luottotietonsa menettäneille nuorille, ja neuvonta auttaisi asunnottomuuden poistamisessa. Vuokria kohtuullistamalla, ja päihteiden sallivia tukiasuntoja lisäämällä, asunnottomuus voisi kääntyä laskuun. (Eronen, Lehtinen, Landen & Perälähti 2016, 66).

2.3 Työpajatoiminnan merkitys nuorisotyössä

Suomalainen nuorisotyö pitää huolta siitä, että nuorten yhteisölliset ja yksilölliset tarpeet tulevat huomioiduksi yhteiskunnassa. Nuorisotyö on ajassa mukana ja kehittää työmuotoja, jotka auttavat hyvinvointiyhteiskuntaa toimimaan. Nuorten työpajatoiminta on laajentanut nuorisotyön kuvaa. Pajatoiminnan työmuodoissa korostuu yhteisöllisyys, osallisuus ja ohjauksellisuus. (Hoikkala & Sell 2007, 429.) Nuori voi hakea työpajatoimintaan mukaan, jos hän ei saa opiskelu- tai työpaikkaa. Toiminnan pääpainona on parantaa nuorten elämähallintataitoja, tukea nuorta itsenäistymisessä ja saada nuori tuntemaan, että hän on osa yhteiskuntaa. (Veltor Oy 2017, 80). Ihminen tarvitsee sosiaalista kanssakäymistä, mikä toteutuu nuorten työpajatoiminnassa päivittäin.

Työpajatoiminta korostaa oman elämän hallitsemisen taitoja, ja kykyä selviytyä omassa arjessa. (Hoikkala & Sell 2007, 431.) Ilman tukea, nuori voi nähdä elä-

män valintoihin koskevat ratkaisut liian hankalana. Nuoren elämään kuuluu se, että hän pohtii, mikä hänelle on elämässä tärkeää ja arvokasta. (Lehtinen, Kuusinen, Vauras 2007, 26.) Positiivisten työkokemusten kautta, työpajatoiminta voi auttaa nuoria näkemään omia vahvuuksia, ja työelämän mukavia puolia. Kokemukset voivat luoda luottamusta omiin kykyihin, ja auttaa löytämään itsevarmuutta elämisessä pärjäämiseen. On tärkeää, että työntekijöillä on kyky ohjata nuoria pienin askelin ja vahvistaa nuorten itseluottamusta. Työpajatoiminnan töiden tulee olla sellaisia, että nuori voi saavuttaa ne. Työpajatoiminta jaotellaan kolmeen osaa, joita ovat starttipaja, työpainotteinen työpajatoiminta ja pajakoulutoiminta. Starttipajassa pääpaino on asiakkaan sosiaalisten ja arjenhallintataitojen löytäminen. Työpainotteinen työpajatoiminnassa on pääpainona se, että asiakas saa työkokemusta ja tutustuu paremmin työelämään. Pajakoulutoimintaa toteutetaan oppilaitoksissa ja työpajoissa. (Hoikkala & Sell 2007, 435.)

3. HAASTATTELUT

Tein maaliskuussa 2017 yksilöhaastattelut hankkeeseen osallistuville nuorille. Käytin haastatteluissa teemahaastattelun menetelmää. Haastatteluissa minulla oli apuna haastattelurunko, minkä kysymykset olin käynyt läpi tilaajan kanssa ennen haastatteluita. Haastattelin osaa nuorista uudelleen toukokuussa 2017. Tiedustelin nuorilta, onko heille tullut muutaman kuukauden aikana jotain uutta mieleen maaliskuun haastatteluiden jälkeen. Nuoret pohtivat haastatteluissa, miten työn saa yhdistettyä muuhun arkeen. Osalla nuorista kului aikaa opiskeluiden lisäksi myös harrastuksiin. Kysyin haastatteluissa nuorilta useita kysymyksiä liittyen työelämään ja asumiseen. Nuoret tapasivat hankkeen työntekijöitä säännöllisesti.

Olin mukana useassa yhteisessä tapaamisessa keräämässä lisää tietoa hankkeen etenemisestä. Toukokuussa 2017 haastattelin kahta hankkeeseen osallistunutta asiakasta, jotka kertoivat kokemuksia nuorten kanssa työskentelystä. Laitoin haastatteluiden kysymysrunгон opinnäytetyön liitteeksi.

3.1 Teemahaastattelun menetelmä

Teemahaastattelu sopi hyvin tiedon keräämiseen, koska haastattelut olivat yksilöhaastatteluja ja haastateltavia henkilöitä oli vain muutama. Aihepiiri on tiedossa teemahaastattelussa, mutta kysymysten tarkka muoto ja järjestys voi puuttua. Teemahaastattelu on lomake - ja avoimen haastattelun välimuoto. (Hirsjärvi, Remes, Sajavaara 1997, 195.) Teemahaastattelu oli hyvä väline juuri sen takia, ettei haastattelu etene liian ennalta sovitusti. Tarkkojen kysymysten sijaan mietin ennalta teemat, mistä halusin kysyä lisää tietoa haastateltavilta. Teemahaastattelussa ihmisten vapaalle puheelle annetaan tilaa, vaikka ennalta pääteetyt teemat pyritään keskustelemaan kaikkien tutkittavien kanssa. (Hirsjärvi & Hurme 2001, 47–48, 66; Eskola & Suoranta 2000, 86–87.)

Kysytyjen kysymysten lisäksi sain tietoa myös laajemmin, koska osan haastateltavien kanssa keskustelin eri kysymysten ympärillä kauemmin. Annoin haastateltavan päättää, mistä aiheesta hän halusi kertoa enemmän ja mistä vähemmän. Äänitin haastattelut ja kirjoitin haastattelun aikana vähän muistiinpanoja ylös paperille. Haastattelu tuo mahdollisuuksia saada enemmän tai vähemmän tietoa aiheesta, riippuen haastateltavan avoimuudesta. Haastatteliija voi haastattelutilanteessa säädellä aineiston keräämistä tilanteen mukaan. (Hirsjärvi, Remes, Sajavaara 1997, 192.) Purin nauhoitetut teemahaastattelut litteroimalla. Jaoin haastattelujen kysymykset teemojen mukaan. Otin huomioon, että haastateltavat puhuivat samoista teemoista eri kysymysten äärellä. Haastateltavan rooliin ei synnytä, vaan siihen pitää harjoitella. Haastatteluita ei voi tehdä kylmitään, vaan ne pitää suunnitella huolellisesti. (Hirsjärvi, Remes, Sajavaara 1997, 193). Haastattelutilanteet olivat kaikki hyvin erilaisia, vaikka haastatteluiden teemat pysyivät koko ajan samana.

4 AINEISTON KÄSITTELY JA ANALYYSI

Tässä kappaleessa kerron haastateltavien taustoista, hankkeen työtehtävistä ja hankkeen asiakkaiden kokemuksista. Nuoria oli yhteensä neljä, kirjoitan heistä kirjaimilla A, B, C ja D. Esittelen tässä kappaleessa nuorten työtehtävien toimintapaikat, koska haastattelin nuoria heidän kokemuksistaan hankkeessa työskentelystä. Toimintapaikkoja oli kolme. Lisäksi nuoret työskentelivät oman piha-

piirin naapurustossa, ja olivat esillä laajasti mediassa. Haastattelin toukokuussa kahta oman muotoinen koti -hankkeeseen osallistunutta asiakasta. Haastattelut olivat yksilöhaastatteluja. Kirjoitin senioritalon asiakkaista kirjaimilla A ja B.

Kysyin haastateltavilta kaikissa haastatteluissa jatkokysymyksiä, jos vastaukset jäivät lyhyeksi. Osa haastateltavista halusi kertoa enemmän aiheesta, osa vähemmän. Varmistin, että kaikki kysymykset tulivat kysytyiksi seuraamalla kysymysrunkoa haastatteluiden aikana. Käytin haastattelujen tekemiseen julkisia tiloja, Helsingin kaupungin kirjastoa, ja Kannelmäen olohuonetta, joka toimii olohuoneen tapaisena paikkana alueen asukkaille. Asiakkaat haastattelin senioritalon kerhohuoneella, mikä oli yksi hankkeen toimintapaikoista. Halusin, että haastateltavilla oli helppo osallistua haastatteluun ja että haastattelut tapahtuisivat neutraalissa paikassa.

4.1 Haastateltavien taustoja

Nuoret kertoivat haastatteluissa, mistä he ovat muuttaneet, ja miten he ovat löytäneet hankkeeseen mukaan. Haastateltavista nuorista kaksi asui kotona ennen hankkeeseen osallistumista, kaksi asui itsenäisesti vuokra-asunnossa.

Nuori A:lla heräsi kiinnostus siihen, että kämppä voisi löytyä hankkeen kautta. Hän koki asumisen veljensä ja isänsä kanssa ahtaaksi ja kaipasi omaa tilaa. Nuori A oli löytänyt hankkeeseen mukaan ystävänsä kautta.

Nuori B löysi hankkeeseen mukaan selaamalla työpaikkoja Helsingin kaupungin nettisivulta, missä hankkeesta oli mainos. Työn lisäksi myös uuden kodin löytäminen oli ajankohtaista, joten hanke vastasi Nuori B:n tarpeisiin. Nuori B asui ennen hanketta yksin, eikä hänellä ollut aiempaa kokemusta yhteisasumisesta.

Nuori C haki hankkeeseen mukaan, koska asui ennen ahtaasti perheen yhteisessä olohuoneessa. Nuori C löysi hankkeeseen mukaan nuori A:n kautta, joka oli jo muuttanut asumaan hankkeen asuntoon. Nuori A kertoi Nuori C:lle että hankkeeseen etsitään vielä neljättä nuorta.

Nuori D löysi hankkeeseen mukaan sosiaalisesta mediasta. Hän halusi löytää

asunnon Helsingistä, opiskeluiden kuuluvan työharjoittelun takia. Nuori D asui ennen koulun kampuksella.

4.2 Työtehtävät ja toimintapaikat

Nuorilla oli alusta alkaen kova palo tehdä konkreettisia töitä naapurustossa. Alussa nuoret saivat paljon tunteja täyteen palaverista, suunnittelusta ja muista viestinnän tehtävistä. Palaverissa käytiin yleensä kierros, missä nuoret kertoivat vuorollaan kuulumisia. Palaverissa nuoret vaikuttivat tyytyväisiltä, vaikka hanke käynnistyi hitaasti. Hankkeessa haluttiin, että nuoret voivat tehdä mahdollisia töitä naapurustossa. Työt olivat esimerkiksi verhojen vaihtamisessa avustaminen, lastenhoito, osallistuminen talkoisiin ja asukastoimintaan. Nuoret eivät kokeneet haastavaksi sitä, että välillä hankkeessa työskenneltiin niin lähellä kotia, eivätkä olleet sitä mieltä, että töitä tehdessä tarvitsee ottaa erilainen asenne. Työskentely sujui omalla persoonalla. Nuoret halusivat säännöllisiä tapaamisia asiakkaiden kanssa.

”En mä tiedä, tosiaan jos tässä on ihmisiä ulkona ja ite on lähdössä jonnekin ja just jos ei oo semmonen kauhee kiirus niin kyllä tässä on jäänyt höpötteleen hetkeksi ja tolleen “ Nuori C

Naapuruston lisäksi nuoret työskentelivät aktiivisesti kevään aikana Kantsuhelmissä, jota pidettiin Kannelmäen olohuoneella. Kahvilan lisäksi Kannelmäen olohuoneessa toimii kirpputori ja se on olohuoneen tapainen paikka kohdata muita alueen ihmisiä. Kantsuhelppi toteutui kevään aikana tiistai iltaisina kahden tunnin ajan. Toimintaan ei löytynyt nuorten tekemästä markkinoinnista huolimatta kuin muutamia asiakkaita.

”Kyllähän tässä on se juttu, et aktiivisesti meidän pitää itteemme myydä. Et toki se, että ei ne ihmiset tuu tuolta ovelta meitä vaan hakeen ja silleen, ellei me tehdä koko ajan töitä sen eteen. Muissa oman muotoinen koti hankkeessa on ollut automaattinen juttu, palvelutalolla asiakkaiden löytäminen voi olla helpompaa kun hankkeen työntekijät asuvat palvelutalolla, vartiosaaressa työntekijät ovat saareissa, mutta täällä on silleen että tee miltä susta tuntuu oikealta tällä alueella tehdä niin on tiettyllä tavalla hyvä että on vapaat kädet mutta sitten taas

tietyllä tavalla liian vapaat kädet ei ole hyvä “ Nuori A

Nuoret kävivät asiakkaiden kanssa keskusteluja, ja auttoivat tarvittaessa tietoteknillisten ongelmien ratkaisemisessa. Kesän aikana Kannelmäen olohuone oli kiinni, joten siellä tapahtuva Kantsuhelppi jatkuu mahdollisesti syksyllä. Toiminnan ajankohtaa haluttiin muuttaa tulevaisuudessa niin, että asiakkaat pääsisivät paremmin paikalle. Nuoret pohtivat, että töitä voisi jakaa, niin ettei kaikkien nuorien tarvitse osallistua kaikkeen. Töitä voi joustavasti tehdä omien mielenkiinnonkohteiden mukaan. Hankkeen projektipäällikkö kokee, että jos kaikki nuoret tekevät samoja töitä, voi hankkeen resurssit mennä hukkaan, koska nuoret ovat erilaisia ja alueen tarpeet ovat erilaisia.

”Kannelmäen nuorisotalon puolelta ne on valmiita tekeen yhteistyötä, en sano että ne vonkais että voidaan tehdä yhteistyötä mutta niiden mielestä tää hanke kuulostaa hyvältä jutulta ja suurinosa työntekijöistä näki kun oltiin kertomassa Gloriassa tästä hankkeesta. Gloria keissin takia mut pyydettiin meri-rastilan kyläjuhlille juontajaksi, koska työntekijä oli nähnyt että tuo voisi olla subliikki puhuja, olen silleen löytänyt kontakteja ympäri Helsinkiä tän hankkeen puolesta. Haluaisin tehdä enemmän tempaus tyyppistä työtä, tää on ollut tämmöstä matalakynnyksen tarkkailutyötä jo pidemmän aikaa.” Nuori A

Nuoret kävivät keskustelemassa joka viikko asukkaiden kanssa Soittajantien senioritalolla. Nuoret ja asiakkaat ideoivat tulevaisuuden työkuvia. Soittajantien asukkaat haluaisivat järjestää nuorten kanssa kirpputorin, missä vaihdettaisiin asukkaiden kesken tavaroita, vaatteista kodintavaroihin. Loput tavaroista toimitettaisiin kierrätyskeskukseen. Nuoret auttoivat asiakkaita tietotekniikan kanssa, opettamalla esimerkiksi miten sosiaalista mediaa käytetään.

“ Ite oon ollut paljon noissa missä on paljon vanhempia ihmisiä niin just semmoinen niin kuin sukupolvilta välittyvä viisaus jotenkin, kun en ole ennen ollut paljon ikäihmisten kanssa niin ne tuo näkökulmia asioihin.” Nuori D.

Kannelmäen palvelutalo tarjoaa asiakkaille päivisin tekemistä. Iltaisin toimintaa ei ole tarjolla, joten toiminnan ajankohdaksi muodostuivat torstain iltapäivät kello 16–18. Nuoret ideoivat yhdessä työntekijöiden kanssa, mitä toimintaa palveluta-

lon asukkaille voisi järjestää. Toimintaa ideoitiin järjestettävän neljänä torstaina kevään aikana. Palvelutalossa järjestettiin pelikerho, joka onnistui hyvin.

“ Must just niinku alueen ihmisten tapaaminen ja niiden kanssa jutteleminen ja kaikenlaisten elämäntarinoiden kuuleminen on ollut tosi palkitsevaa. Oon tykännyt osittain myös siitä, kun olen huomannut, että miten suuri positiivinen vaikutus niillä pelikerholla on ollut, jengi on olleet iloisia siellä, se on ollut tosi palkitsevaa. Jäin suustani kiinni jonkun mummon kanssa, ja kuulin hänen elämäntarinansa, en tiedä voinko laittaa sitä tunteihin. Huomasin miten paljon potentiaalista sarkaa on keskustelulla. Asiakas virkistyi kun hän rupesi selittämään juttuja. Musta on aivan ihana kuunnella niitä juttuja. ” Nuori D

Palvelutalon asiakkaiden huonokuntoisuus tuli osalle nuorista yllätyksenä. Nuoret pohtivat kotihoidon asiakkaiden jäävän usein pois palvelutalon toiminnasta, koska liikkumisen vaikeus estää heitä osallistumisen toimintaan. Nuorten näkemyksen mukaan, kotoa ei uskalleta lähteä liikkeelle ilman apua. Nuoret ajattelivat toimia saattajan roolissa jatkossa, ja turvata kotihoidon asukkaille turvallisen tavan päästä mukaan toimintaan. ”Järjestöt tarjoavat usein uudenlaista näkökulmaa palvelutuotantoalueella, kuten vanhuspalvelussa. Toimintaa voidaan kehittää rohkeammin pois totutusta mallista. Toiminnan vakiinnuttaminen on kuitenkin hankalaa, koska resursseja on vähän, eikä ulkopuolista rahoitusta saada yleensä muuhun kun kokeiluihin. Kunnan rahat eivät yleensä riitä kun kokeiluihin, ja uusien toimintatapojen aloittamiseen.” (Ruuskanen 2002, 129).

Nuoret osallistuivat kevään aikana töihin, mutta hankkeen lisäksi nuorilla oli oma opiskelijaelämä ja muut menot, eivätkä kaikki löytäneet omaa rooliaan hankkeessa heti alussa.

“Oonhan mä siellä pelikerhossa kerran käynyt. Sekin oli ihan siistii. Mut sanoin tässä aikaisemmin sitä, että haluan enemmän tehdä tempaus duunii, koska silloin näkee värikkäästi eri ihmisiä. Kun taas sit, jos on aina samoissa paikoissa. Koen, että paras tapa aktivoida ihmisiä on kysyä niitä jonnekin, saamaan ne kiinnostumaan, mutta itellä puuttuu semmonen rohkeus lähtä tekemään ja on jäänyt vaan pohtimaan asioita, joka taas sitten ei vie minnekkään. “ Nuori A“

Nuoret odottavat vielä sitä, että rattaat lähtevät kunnolla pyörimään ja työstä

tulee säännöllisempää. Nuori C kertoi suorittaneensa siviilipalveluksen Tampereen yliopistollisessa sairaalassa syöpäosastolla, missä suurin osa asiakkaista on iäkkäämpiä ihmisiä. Siviilipalvelus kestää melkein vuoden, joten nuori C:llä oli jo kertynyt työkokemusta ikäihmisten kanssa toimimisesta.

”Ihanaa kun pelikerho onnistui ja vanhukset palvelutalolla osallistuivat toimintaan innokkaasti.” Nuori C

Identiteetti on yksilön kuvaa omasta itsestään suhteessa ympäröivään yhteiskuntaan. Identiteetti on osa sosiaalista vuorovaikutusta. (Antikainen 1998, 109–110). Huomasin nuorissa kehitystä seurattessani nuorten käyttäytymistä palaverissa talven taittuessa kesään. Nuorista näkyi, miten he uskalsivat tuoda omia mielipiteitään, oli ne sitten positiivisia tai negatiivisia reippaasti esille. Nuoret voivat kokea tärkeäksi asiaksi yhteiskunnan normeista poikkeavia asioita. Hyvä elämä voi tarkoittaa nuorille muuta kuin valtaväestölle. (Puuronen 2014, 65). Oman muotoinen koti -hankkeen edistymisen kannalta oli tärkeää nähdä nuoria ja kuunnella, miten työt sujuvat.

”Yhdellä kerralla jos jättää tulematta, niin tulee heti semmoinen tunne, että nyt mä oon missannut jotain tosi paljon. Ja sit kun se rupee pikkuhiljaa kasaantuun, niin sit tulee se lumipallo efekti ja jättäytyy melkeen kokonaan veke näistä yhteisistä hommista. Mut ehkä kehittämisen puolelta jos haluaa miettiä, niin semmoinen henkilökohtainen keskustelu, siitä että mitä sä voisit tehdä nyt ensin ja mistä sä voisit aloittaa, mikä on se sun juttu, jos sellainen olis käyty ja olis sanonut itelle että mä haluaisin mennä ekana vaikka tonne nuorisotalolle tekeen jotain yhteistyötä niitten kaa ja jos olis kysytty et haluatko että soitan yhdessä sun kaa jonnekin nuorisotalolle “ Nuori A

Tapaamisten tarkoituksena oli tarjota nuorille paikka, ja aika käsitellä yhdessä ympärillä muuttuvia asioita. Tapaamisissa oli läsnä nuorten lisäksi nuorisoasiainkeskuksen Oman muotoinen koti -hankkeen projektipäällikkö ja korkeakouluharjoittelija ja Y- Säätiön asukaskoordinaattori. Vaikka oman muotoinen koti -hanke yhdistää työn ja asumisen, käsitelimme vähän asumisen puolta palaverissa. Nuoret sanoivat palaverissa asumisen sujuvan hyvin.

4.3 Asiakkaiden kokemuksia hankkeesta

Asiakas A on asunut Kannelmässä aiemmin yli kymmenen vuoden ajan. Hän muutti takaisin Kannelmäkeen kahdeksan vuotta sitten. Kannelmäki on hänen mielestä ihanteellinen alue, koska työt ovat lähellä, kävelymatkan päässä. Kävely virkistää päivittäin ja pitää yleiskuntoa yllä. Asiakas koki hankkeen hyödyllisenä ja hänestä oli tärkeää, ja kivaa kun nuoret kävivät. Nuoret olivat auttaneet asiakasta kodin askareissa ja ideoineet yhteisiä tapahtumia.

Toki tässä on se ettei tää oo kauheen selkee, tää ei oo meille selkee, tää ei oo asiakkaille selkee, me tehdään tästä semmonen kun halutaan. Toki sitten jos tuntuu siltä että tarvis heittää vaan kädet ilmaan niin sit se ei siitä etene. Viimeistään tässä vaiheessa on aika lähtee vähän soveltaan. Nyt on niin kun paljon hyvää dataa. ”Nuori C

Asiakas A nosti esille ikkunanpesun, joka usein jää ikäihmisillä välistä, jos siihen ei saa apua. Hanke lisää asiakkaan mielestä yhteisöllisyyttä alueelle. Yhteisön käsitteellä voidaan viitata laajemmin kaikkeen ihmisten vuorovaikutukseen tai ihmisryhmiin, joiden jäsenillä on jotain yhteistä. Yhteisöllisyys tarvitsee toteutuakseen joukon ihmisiä, jotka kokevat samat asiat kiinnostavina. Yhteisöksi voi kutsua jo muutaman ihmisen joukkoa.” (Saari 2011, 292.)

Asiakkaan mukaan, nuoriin on ollut helppo saada yhteys. Hänen mielestä nuoret ovat ehdottomasti luotettavia. Asiakkaan kertoo, että nuorilta saa kysyä mitä vaan. Hänen mielestä nuoret olivat informoineet soittajantien asukkaita hyvin. Hänen mielestä nuorten kanssa voi järjestää erilaista toimintaa, mutta talon muut asukkaat voivat toimia jarruna, koska muutoksiin suhtaudutaan aluksi epäillen. Asiakkaan lapsenlapset ovat suunnilleen samanikäisiä kun hankkeen parissa työskentelevät nuoret. Asiakas nosti esille sitä, että ikäihmisillä, joiden sosiaalinen pääoma on pienentynyt voi luottamuksen muodostuminen kestää kauemmin. Hän toivoo, että hän ja muut asukkaat voisivat syksyllä järjestää vaatteiden ja tavaroiden vaihtopäivän yhdessä nuorten kanssa. Tutustuminen sujuisi muiden talon asukkaiden kanssa myös luonnollisesti tekemisen lomassa.

”Tietyt ihmiset on todella sosiaalisia naapurustossa, joten en usko että olemme

tuoneet yhteisöllisyyttä tänne, mutta uskon että voimme lisätä sitä “ Nuori D

”Naapurustossa on aktiivi porukka, mikä voivottelee sitä, ettei ole saanut muita naapureita mukaan toimintaan. Mutta kyllä ne on olleet tosi iloisia jo siitä kun me ollaan osallistuttu toimintaan ja oltu tässä hyvin osana mukana just silloin, kun oltiin tekemässä linnunpönttöjä talkoissa ja vähän haravoimassa. ” Nuori A

Ikäihmisten sosiaalinen pääoma voi olla nuorten sosiaaliseen pääomaan verrattuna erityisen pieni, joten uuden ihmisen päästäminen omaan kotiin auttamaan voi olla iso kynnyks, jonka eteen pitää rakentaa luottamusta nuoren ja ikäihmisen välille. Myönteinen asenne auttamiseen ei riitä nykyaikana. Muuttuvassa maailmassa tarvitaan läsnä olevaa apua. Kauppakassien kantaminen ei onnistu, jos ei pysty tulemaan konkreettisesti paikalle kantamaan niitä paikasta a paikkaan b. (Saari 2012, 310–311.) Asiakas B muutti senioritaloon sen valmistuttua kahdeksan vuotta sitten. Hän on asunut yhteensä 15 vuotta Kannelmäessä. Hänen mielestä nuoret ovat olleet luotettavia ja heihin on saanut helposti yhteyden. Hän toivoo nuorilta apua ikkunoiden pesuun kotona. Hän näkee hankkeen hyvänä. Alueellinen yhteisöllisyys luo uusia mahdollisuuksia yhteisöllisen avun tarjoamiseen. Suuret ikäluokat alkavat vanhentua, ja he tarvitsevat tulevaisuudessa apua, mikä tulee konkreettisesti auttamaan. Suomessa on useita alueita, joilla asuu huono-osaisempia ihmisiä. Heille alueelliset yhteisöt, jotka tarjoavat apua ovat erittäin tärkeitä. Vaikka vanhemmat ihmiset käyttävät nykyisin paljon sosiaalista mediaa, se ei auta, jos he tarvitsevat konkreettista apua, kuten ikkunanpesua tai kauppakassien kantamista. (Saari 2012, 310–311.)

5. TUTKIMUSKYSYMYKSIEN VASTAUKSET

Vastaan tässä kappaleessa opinnäytetyön tutkimuskysymyksiin. Avaan tutkimuskysymykset aineiston analyysin kautta löytyneiden tulosten pohjalta. Vastauksien tukemiseksi käytän apuna tietoperustaa.

5.1 Minkälainen nuori sopii parhaiten hankkeeseen

Asunnottomat nuoret voivat tarvita apua, että he tavoittavat toivotut muutokset

elämässä. On tärkeää, että nuoret ymmärtävät, mitä mahdollisuuksia heillä voi olla elämässä ja miten mahdollisuudet voidaan saavuttaa. Muutos lähtee nuorten vahvuuksien korostamisesta, näin voidaan avata nuorelle kykyä ymmärtää, että heillä on voimavaroja muutokseen. Työntekijän täytyy olla kärsivällinen ja hyväksyä, että nuoren motivoiminen voi viedä aikaa. Nuoria voi ohjata olemassa olevien palveluiden pariin, kun he alkavat hahmottamaan omia kykyjä ja tulevaisuuden kuvia. (Hoikkala & Sell 2007, 448–449.) Hankkeeseen osallistuvien nuorten mielestä tärkeintä hankkeeseen mukaan pääsillä on, että nuorella on tarve asunnolle. Hankkeeseen hakeutuvilla nuorilla on tärkeää olla tietynlainen heittäytymiskyky, koska hankkeessa kokeillaan uusia asioita uudessa ympäristössä.

Nuorten mielestä hankkeeseen osallistuvan nuoren pitää olla sosiaalinen, ja hänellä täytyy olla halu auttaa muita ihmisiä. Nuori C:n mukaan hänen tilanne on ollut hankkeen kannalta ideaali, koska hänellä on joustavat aikataulut ja hankkeen toiminta painottuu pääsääntöisesti päiväaikaan, jolloin usealla muulla voi olla kiireitä koulun tai töiden kanssa. Nuori C painottaa, että hankkeen kannalta hyvä nuori on omatoiminen ja sitoutunut tekemiseen. Joustavat aikataulut ovat hankkeeseen osallistuvalla nuorella plussaa, näin pystytään tarjoamaan toimintaa sellaiseen aikaan, kun asiakas sitä tarvitsee.

5.2 Mikä motivoi nuoria työntekoon

Nuoret näkevät työn tuovan mahdollisuuksia kohti parempaa elämää. Hyvän työpaikan nähdään tuovan isomman palkan. Isompi palkka mahdollistaa perheen perustamisen ja sen, ettei peruselämän kustannuksista tarvitse kantaa koko ajan huolta. Työstä saatua palkkaa halutaan käyttää perheen perustamisen lisäksi matkusteluun, ja omiin hankintoihin. Nuoret haluavat työn, missä ei ole koko ajan kiire ja että työstä nauttii. Työn arvostus on muuttunut viimeisten parin vuosikymmenen aikana paljon ja odotukset työelämästä ovat muuttuneet. Työtä ja siitä saatua palkkaa, voidaan käyttää tärkeimpiin tavoitteisiin. Tavoitteet voivat liittyä itsensä kehittämiseen tai elämysten hakemiseen.

Moni nuori tekee määräaikaista työsuhdetta, joita ei yleensä vakinaisteta. Työsuhteesta siirrytään uuteen määräaikaiseen työsuhteeseen tai jäädään työttö-

mäksi. Töiden epävarmuus voi syödä työntekijän motivaatiota. (Haapala 2016, 57.) Motivaatio on tärkein tekijä työnsaannin kannalta. Työllistymisessä auttaa motivaatio, ammattitaito, työkokemus ja koulutus. Lisäksi periksiantamattomuus, lahjakkuus ja suhteet auttavat myös nuorten mielestä töiden saamisessa. Nuorisotyöttömyys on yksilön ongelma, mutta myös yhteiskunnan. (Myllyniemi 2008, 25–26.)

Nuorille olisi tärkeää tehdä työelämää tutuksi jo pienestä pitäen. Näin nuori saisi kuvaa siitä, mitä työelämä pitää sisällään. Työelämän pitäisi olla nuorille innostava ja mahdollisuuksia tarjoava paikka, eikä iso ja pelottava asia. Nuoret vaihtavat työpaikkaa paremman palkan ja haastavampien työtehtävien toivossa. (Lauren, Tenhunen-Ruotsalainen, Väisänen, 2012. 33–34.) Nuorten motivaatio työelämää kohtaan voi kärsiä, jos työelämästä on väärä kuva. Nuorille on tärkeää kertoa eri ammattien työtehtävistä ja eri alojen mahdollisuuksista. Näin motivaatio työelämään säilyy ja ehkäistään nuorten syrjäytymistä. Yhteistyö eri tahojen kanssa takaisi sen, että nuoret saisivat tärkeää tietoa oman tulevaisuuden suunnittelun kannalta. (Lauren, Tenhunen-Ruotsalainen, Väisänen, 2012, 13.)

Nuori elää elämäänsä omien tunnelmien ja mielikuvien kautta. Nuorten elämä on itsekeskeistä ja nuoret kaipaavat motivaatiota, yllykettä siihen, että he esimerkiksi jaksavat opiskella tai käydä töissä. Työnsaantimahdollisuus ja hyvä palkka motivoivat nuorta tehokkaampaan toimintaan. (Dunderfelt 1990, 109.)

Työ nähdään tärkeänä osana elämää, ja nuoret haluavat tavoitella pysyvää työsuhdetta. Olisi tärkeää tuoda työtä lähemmäs nuoria, etteivät nuorten kuvat työelämästä aiheuta pettymystä ja loppuun palamista työelämään siirtyessä. Nuoret haluavat päättää itse, mihin käyttävät aikansa. Nuoria ohjaa oma arvomaailma. Nuoret haluavat, että voivat toteuttaa itseään työelämässä ja työelämä tukee nuorten kasvua ihmisenä. Työhön asennoituminen on muuttunut, nuoret suhtautuvat työhön vähemmän vakavasti kuin vanhemmat sukupolvet. (Lauren, Tenhunen-Ruotsalainen, Väisänen, 2012.13–15.)

Vuoden 2011 Nuoret ja ammatinvalinta - tutkimuksen vastauksien mukaan nuoret näkivät tärkeänä asiana työelämässä työn mielekkyyden ja kiinnostavuuden. Työkaverit nähtiin tärkeänä asiana. Uralla etenemisen mahdollisuudet nähtiin

melkein yhtä tärkeänä kuin työstä saatu palkka. Uralla eteneminen tuo vapautta valita työpaikkoja. (Lauren, Tenhunen-Ruotsalainen, Väisänen, 2012,31.)

Määräaikaiset työsuhteet ovat yleisempiä naisten, kuin miesten keskuudessa. Nuoret ja opiskelijat työskentelevät usein työharjoittelussa ja ilta - ja viikonloppuvuorossa. Työ - ja elinkeinoministeriön vuonna 2015 julkaiseman selvityksen mukaan määräaikaiset työsuhteet ovat yleisempiä 15–25 vuotiaiden ikäryhmässä.(Haapala 2016, 54.)

Nuorten tulee tehdä hankkeessa töitä 20 tuntia kuukaudessa. Nuorten mielestä oli hankalaa ajatella jotkut työt työksi, koska niiden tekeminen tuntui vain inhimillisen avun tarjoamiselta sitä tarvitseville. Kokemukset työstä ovat olleet positiivisia ja työn motivaatiota lisäsi haastattelujen perusteella se, että pienellä omalla panoksella pystyy lisäämään yhteisöllisyyttä. Nuoret painottavat sitä, että motivaation työhön pitää olla muu kuin raha, koska asiakkaat myös huomaavat sen, onko nuori aidosti tilanteessa läsnä kohtaamassa toisen ihmisen, vai katseleeko hän vain kelloa levottomasti. Samaa sanoo myös Janne Tienari, professori Aalto yliopistosta. Suurin osa haluaa saada työstä oikeudenmukaisen korvauksen, mutta se ei ole ainut syy motivaatioon. Hänen mielestään suurin osa ihmisistä haluaa tuntea itsensä tarpeelliseksi ja kunnioitetuksi, tulla kuunnelluksi ja kuulluksi, tehdä merkityksellistä työtä ja toimia terveessä työyhteisössä. Nuoret suhtautuvat hankkeeseen ja muihin nuoriin kunnioittavasti ja kaikista puhuttiin kannustavaan sävyyn. Mika Martikaisen mukaan, tekstiili ja - vaateusinsinööri, Makia Clothing Oy:stä palkan tulee vastata työtehtävien vaativuutta ja alan keskimääräistä tasoa, jotta työ nähdään mielekkäänä ja motivaatio työhön säilyy. Tehtäviä suunnitellessa nuorten erilaiset taidot tulisi ottaa huomioon. (Lauren, Tenhunen-Ruotsalainen, Väisänen, 2012, 32–33.)

Oman muotoinen koti -hankkeen nuorilla oli kaikilla asunnon tarve. Kaksi hankkeen nuorista muutti suoraan vanhempien luota ja asunto oli ensimmäinen oma koti. Nuorille oma asunto on tuonut eniten motivaatiota työhön. Nuorten toiveissa oli, että työelämä ei hallitse liikaa elämää, vaan se tuo mahdollisuuden toteuttaa itseään ja tuottaa rahaa elämiseen. Työn halutaan olevan viihtyisää ja mielekästä. Tytöt toivovat erityisesti työelämän sosiaalisen puolen ja yhteistyön toimivan työpaikalla. Varhaisen vaiheen työelämän käytänteiden oppimisen

merkitystä ei voi liikaa painottaa. Se on erittäin tärkeää työelämässä pärjäämisen ja motivaation säilyttämisen kannalta. Nuorten työhön tutustumiseen voidaan käyttää erilaisia harjoittelujaksoja ja työssäoppimisia. (Lauren, Tenhunen-Ruotsalainen, Väisänen, 2012.11.)

Nuori D:n mukaan motivaatio lähtee liikkeelle omaa tulevaisuutta miettien. Hän haluaa hakeutua sosiaalialalle opiskelemaan ja hänen mielestä pitää haluta olla avuksi myös muille, että pystyy olemaan hommassa täysillä mukana.

Hyvä ilmapiiri töissä painaa palkkaa enemmän työn motivaation säilyttämisessä. (Lauren, Tenhunen-Ruotsalainen, Väisänen, 2012, 7.) Motivaation säilyttämisen kannalta on tärkeää tarjota nuorille konkreettista tietoa tavoista, säännöistä ja työpaikan arjesta. Ammattiliitot tarjoavat hyvän väylän kohdata oman alan opiskelijoita ja tiedottaa opiskelijoille työelämän muutoksista. Ammattiyhdistysliikkeellä on yleensä työntekijänäkökulmasta tuoretta tietoa. Työelämä tekee nykyisin enemmän yhteistyötä koulujen ja nuorisotalojen kanssa. (Lauren, Tenhunen-Ruotsalainen, Väisänen, 2012, 12.)

Nuorilla oli paljon uutta opeteltavaa hankkeen alkuvaiheessa, oman asunnon lisäksi he aloittivat työskentelemään tuntemattomien nuorten ja aikuisten kanssa uudessa ympäristössä. Kesäkuussa pidetyssä palaverissa nuorista näkyi onnistuneiden työkokemusten tuoma itsevarmuus, joka toi lisää motivaatiota hankkeen toiminnan kannalta tulevaan syksyyn.

5.3 Mikä onnistui hankkeessa

Hanke tarjoaa nuorille monipuolista työkokemusta, minkä arvon voi mahdollisesti ymmärtää vasta jälkeenpäin kokemusten kartuttua. Nuorilla vaikutti olevan hyvä suhde hankkeen työntekijöihin, ilmapiiri oli tapaamisissa rento. Nuoret olivat hankkeen alusta asti motivoituneita tehtävään työhön ja alueen naapurusto suhtautui nuoriin erittäin positiivisesti. Hanke sai kevään aikana paljon näkyvyyttä, nuoret osallistuivat lehtijuttujen lisäksi videon tekoon ja mainostivat sosiaalisessa mediassa hanketta. Hankkeen alussa nuorten työtehtävät painoutuivat sosiaalisen median parissa tehtävään työhön, yhdessä suunnitteluun ja ideoimiseen, palavereihin ja haastatteluihin. Nuoret olivat antaneet useamman

haastattelun lehtiin, kirjaan ja videoon. Osalle nuorista esiintyminen oli tuttua, osalle vieraampaa ja astumista oman mukavuusalueen ulkopuolelle. Hankkeen työntekijät painottivat nuorille, miten tärkeää sosiaalisen median hyödyntäminen on hankkeen näkyvyyden kannalta. Viestinnän tärkeys näkyi koko kevään ajan. Hankkeesta tehtiin lehtijuttu mm. Helsingin henki lehteen ja Y-säätiön kirjaan ja nuoret ideoivat yhdessä kokeilusta kertovaa videota sosiaalisessa mediassa. Nuori A:n koki median luontevana osana hanketta ja hänellä oli aiempaa kokemusta mediassa toimimisesta. Nuoret olivat kiinnostuneita kehittämään hanketta eteenpäin ja sitoutuivat toimintaan, vaikka hanke käynnistyi hiljalleen ja toiminta konkretisoitui hitaasti. Työntekijät painottivat usein nuorille, että hankkeen alussa asiakkaiden kanssa tehtävän työn käynnistämisessä voi kestää oma aikansa.

Nuorten ja asiakkaiden yhteistyö eteni hyvin. Molemminpuolinen kunnioitus näkyi onnistuneissa tapaamisissa ja myönteisissä asenteissa kohti tulevia töitä. Nuorista paistoi elämänilo, joka näkyi myös siinä, miten he käyttäytyivät kohdatessa oman pihapiirin naapureita. Kelloon ei katsottu vilkuillen vaan kuulumiset vaihdettiin hymyissä suin, mahdollisesta kiireestä huolimatta. Asiakkaiden luottamus kohti nuoria näkyi, kun nuori pääsi vahtimaan naapurin pieniä lapsia, auttamaan muutossa ja pesemään ikkunoita. Kannelmäen taloyhtiö omasi jo aktiivisen porukan, joka otti nuoret ja nuorten ideat avosylin vastaan taloyhtiön tapahtumien suunnittelussa. Nuoret olivat ennakkoluulottomia ja kohtasivat erilaisia ihmisiä kunnioittavasti ja kärsivällisesti, vaikka usealla tapaamisella vain suunniteltiin sitä, mitä voitaisiin tehdä.

Nykysin ajatellaan, ettei yhteiskunnasta löydy ihmisiä, jotka haluaisivat auttaa. Tämä on luonut ajatuksen, että yhteisöllisyys on katoamassa. Yhteisöllisyyttä tarvittaisiin nyt kuitenkin auttamaan suurien ikäluokkien palvelujen saannin takaamisessa. (Saari 2012, 298.)

Nuoret kokivat kotiutuneen hyvin Kannelmäkeen ja naapureihin oli heidän mielestä helppoa tutustua. Palavereissa kävimme läpi myös ukko.fi laskutuspalvelua sekä kevytyrittäjyyteen liittyviä pulmia ja ratkaisuja. Y-Säätiössä työskentelevä asukaskoordinaattori kertoi vastauksia jokaisella tapaamisella asiantuntevasti ja kärsivällisesti yrittäjyyteen liittyvissä kysymyksissä. Nuoret kokivat tul-

leensa hyväksytyksi työssään omana itsenään ja he saivat lisää itsevarmuutta onnistumisen kokemusten myötä. Tärkeää nuorten mielestä on oma itsensä ja auttaa töissä miten itse parhaaksi näkee.

Nuoret kokivat töiden kautta sukupolvien välisen vuorovaikutuksen, ja saivat seniori asiakkailta myös näkökulmaa omaan elämään. Oman toiminnan positiivisen vaikutuksen havaitseminen asiakkaissa nähtiin voimauttavana ja tulevaisuuden töihin suhtauduttiin myönteisesti, vaikka nuoret kokivat että naapuruston ihmisillä on korkea kynnyks avun pyytämiseen. Yksi naapureista oli kuitenkin ottanut yhteyttä nuorten työpuhelimeen ja pyysi nuorilta apua lastenhoitoon. Nainen oli kolmen lapsen yksinhuoltaja ja yksi nuorista toimi lastenvahtina.

Nuoret näkivät erilaisuutensa positiivisena ja he aikovat tulevaisuudessa jakaa rooleja porukassa kunkin vahvuuksien ja kiinnostusten kohteiden mukaan. Hankkeen tulevaisuus nähtiin positiivisena ja töitä haluttiin laajentaa tempauksiin ja pihajuhliin. Kesän aikana nuoret suunnittelivat järjestävänsä pihatapah-tuman Kannelmäessä ja mahdollisesti aloittavan yhteistyön Kannelmäen koti-hoidon kanssa. Nuoret näkevät, että ensimmäisten kevään kuukausien jälkeen oma rooli hankkeessa on selkeytynyt. Omia vahvuuksia osataan käyttää hyö-dyksi rohkeammin. Osa nuorista tuntui saaneen hyvän kopin jo olleista töistä, oma rooli tuntui löytyneen ja nuoret olivat tyytyväisiä hankkeen toimintaan. Syk-syksi kaavailtiin dynaamisempaa suunnitelmaa siitä, että vuoden lopussa oleva tavoite hankkeen mallista voidaan esitellä. Tulevaisuudessa töitä halutaan hankkia laajemmin, ja toimintaa halutaan suurentaa oman pihapiirin ulkopuolel-le.

5.4 Mikä oli haastavaa hankkeessa

Aikataulujen yhteensovittaminen toi osalle nuorista hieman haasteita, mutta hankkeen työntekijät suhtautuivat aina nuoria kunnioittaen ja joustavasti nuorten omiin menoihin. Töitä pystyi tekemään silloin, kun nuorilla oli siihen mahdolli-suus ja tunteja pystyi siirtämään toiselta kuukaudelta toiselle, niin että kaikki tunsivat tekevänsä osansa hankkeen kannalta. Nuoret ymmärsivät, että töiden löytyminen vaatii töitä ja kärsivällistä asennetta hanketta kohtaan. Maaliskuun aikana järjestettiin kolme tapaamista, missä keskusteltiin hankkeen sujumisesta

nuorten ja hankkeen työntekijöiden kanssa. Hankkeen alussa nuorten työnteko painottui suunnitteluun ja tapaamisiin hankkeen työntekijöiden kanssa. Nuori D koki hankkeen alussa tapahtuneet haastattelut ja videolla esiintymisen kiusallisenä, mutta kokemusten jälkeen kynnys esiintyä mediassa on laskenut. Hankkeen aloituksessa jäi mietityttämään se, miten haastavaa on ottaa tietty rooli ja mennä vieraaseen paikkaan.

Nuori B:stä on tehty oma lehtijuttu, hän koki sen tekemisen jälkeen saaneen enemmän itsevarmuutta. Hän kokee olevansa hiljainen ja ujo, mutta itsensä esille tuominen on tuonut uusia piirteitä esille itsestä. Nuori B koki työaikojen olevan huonoja, töitä oli liian vähän tarjolla silloin kun nuorella olisi ollut aikaa. Aikataulut tuottivat välillä haasteita, oli hankalaa löytää sopivaa aikaa senioreiden ja nuorten tapaamisiin ja asiakkaiden löytyminen naapurustosta vaati alussa aikaa. Kevään aikana nuoret saivat naapurustosta muutamia töitä, kuten ikkunoiden pesua, lastenvahtimista, kukkien kastelua, muutossa auttamista ja naapureiden kanssa yhdessä keskustelua ja ideoimista.

Osa nuorten naapureista luuli toimintaa maksulliseksi, eivätkä sen takia olleet olleet nuoriin yhteydessä, vaikka palaverissa painotettiin usein maksuttomuuden esiintuomisen tärkeyttä viestinnässä. Nuoret tekivät maaliskuun aikana esittelykirjeen, missä oli kuva nuorista ja pieni esittelyteksti. Esittelytekstistä kävi ilmi, mitä toimintaa nuoret voivat tarjota naapurustosta ja sitä jaettiin naapuruston lisäksi kantsuhelppiin ja soittajantien senioritaloon. Kirjeen kautta ei tullut paljon soittoja nuorten työpuhelimeen. Kävi ilmi, että toiminnan maksuttomuus ei ollut mainittu esittelykirjeessä. Hankkeen projektipäällikkö pohti kesäkuun tapaamisessa, että miten kävi mielessä, että ihmiset rupeisivat automaattisesti soittamaan, kun ne näkevät jonkun lapun pihalla, millaisessa tilanteessa oleva ihminen soittaa suoraan jonkun A4 perusteella?

Kesäkuun alussa näimme porukalla ja kävimme läpi tilannetta. Nuoret tuntuivat kotiutuneet paremmin Kannelmäkeen ja yhteisasuminen nähtiin edelleen toimivana. Osa nuorista koki hankkeen tarjoavan liian vapaat kädet nuorille, mikä koettiin vaikeuttavan oman roolin löytymistä hankkeesta. Tapaaminen tarjosi nuorille keskustelua alustan, missä oli turvallista käydä läpi ratkaisuja hankkeen tulevaisuuteen liittyen.

6 LOPPULUKU

Tässä luvussa tuon esille ensin omia pohdintoja, mitä tein kirjoittaessa opinnäytetyötä ja esitän kehitysehdotuksia tilaajalle. Käytän pohdintojeni tukena tietoperustaa, ja aineiston analyysin tuloksia. Johtopäätöksissä kerron, miten merkittävä hanke on eriarvoisuuden vähentämisessä.

6.1 Pohdinta

Nuoret pärjäsivät aineiston perusteella hankkeessa hyvin ilman ohjausta. Uskon, että osa nuorista olisi hyötynyt hankkeesta enemmän, jos hankkeella olisi enemmän resursseja palkata etsivä nuorisotyöntekijä mukaan hankkeeseen. Nuoret voivat vaikuttaa rohkeammilta, mitä todellisuudessa ovat. Hankkeessa nuoren elämä muuttuu, ja muutokseen sopeutumiseen menee jokaisella nuorella oma aikansa.

Etsivä nuorisotyöntekijä voisi taata sen, että nuori tulee kuulluksi ja saa tarvittaessa apua, ilman että hänen pitää sitä erikseen pyytää. Monella nuorella on kova halu muutokseen ja itsenäistymiseen, mutta keinoja siihen ei välttämättä nähdä, jos nuori on kasvanut esimerkiksi köyhydessä koko elämänsä ajan. Hanke voi tarjota ison muutoksen nuoren elämään, tarjoamalla hänelle asunnon ja työpaikan eri puolelta kaupunkia, missä nuori on kasvanut. Uusi ympäristö ja työtehtävät yhteisöllisyyden parantamiseksi, voivat lisätä nuoreen uskoa hänen omista kyvyistään ja kannustaa löytämään omaa paikkansa maailmassa. Kun kansalaiset saavat toteuttaa tavoitteita, jotka luovat mahdollisuuksia elämässä sosioekonomisesta taustasta riippumatta, yhteiskuntaluokkien väliset kuilut pienentyvät. Kansalaiset tuntevat kuuluvansa yhteisöön, kun mahdollisuudet lisääntyvät. (Saari 2012, 176 – 179.) Yhteistyö etsivän nuorisotoiminnan kanssa voisi taata sen, että Oman muotoinen koti -hankkeeseen pääsee mukaan ne nuoret, jotka hyötyvät hankkeesta eniten. Asunnottomuutta on hankala tilastoida, kun osa nuorista asuu väliaikaisesti ystävien ja tuttavien luona. Etsivässä nuorisotyössä työntekijä menee nuorten luo, joita ei löydy palvelujen parista. Ilman etsivän nuorisotyön yhteistyötä on Oman muotoinen koti -hankkeen tavoitte vähentää tai poistaa nuorten asunnottomuus kokonaan vuoden 2018 loppuun

mennessä haastavaa. Etsivän nuorisotyöntekijän työpanos voisi auttaa nuoria motivoitumaan mukaan hankkeeseen ja yhteistyöllä voitaisiin saada aikaan merkittäviä tuloksia syrjäytymisen ehkäisyssä. Yhteistyön tavoitteena voisi olla yhteisöllisyyden lisääminen erityisesti alueilla, joilla on iäkkäämpiä ihmisiä, joiden on hankala päästä palveluiden pariin sekä mallin kehittäminen, minkä avulla Oman muotoinen koti -hankkeeseen löytyisi nuoria, jotka eivät ole palveluiden parissa, mutta ovat asunnottomia. Tämä tukisi tavoitetta poistaa asunnottomuus pääkaupunkiseudulta vuoden 2018 loppuun mennessä. Asunnottomuus voi näyttäytyä monelle vain kerran vuodessa järjestetyssä asunnottomien yö-tapahtumassa. Asunnottomuudelle on kuitenkin näkemykseni mukaan haastavaa ja mahdotonta asettaa kasvoja, asunnottomuus voi koskea nuoria tai vanhoja ihmisiä, olla väliaikaista tai pidempikestoista.

Oman muotoinen koti -hanke tarjoaa nuorille mielekästä tekemistä, koska nuoret päättävät hankkeen työntekijöiden kanssa yhdessä tulevat työnkuvat. Hankkeessa voidaan kokeilla eri muotoja työskentelyyn ja nuorille annetaan tilaa ideoida uusia työmuotoja. Oman muotoinen koti -hanke tukee nuoria ja vahvistaa heidän käsitystä siitä, että he ovat osa toimivaa yhteiskuntaa. Hanke voisi mielestäni tehdä hyvin tulevaisuudessa yhteistyötä nuorten työpajatoiminnan kanssa. Uskon että nuoret kokisivat oman elämän hallinnan olevan paremmin hallussa, jos nuorilla olisi oma asunto. Työpajatoiminnan ja etsivän nuorisotyön yhteistyö Oman muotoinen hankkeen eteenpäin viemisessä ei keräämänni aineiston perusteella ole huono idea, vaan yhteistyö voisi auttaa löytämään nuoria, jotka ovat hankkeen tarjoamien asunnon ja työpaikan todellisessa tarpeessa. Hankkeeseen osallistumisella voi olla merkittävä rooli nuoren tulevaisuudessa. Siihen vaaditaan yhteistyötä nuorilta, hankkeen työntekijöiltä, etsivän nuorisotyöntekijöiltä ja työpajatoiminnan ohjaajilta. Uskon että yhteistyö onnistuisi hyvin, koska nämä toimijat toimivat kunnan tai kaupungin työntekijöiden arvojen mukaan, niin että kaikilla on halu auttaa ja viedä eteenpäin nuoria ja sitä kautta tulevaisuuden yhteiskuntaa.

Kannelmäki alueena on hyvä tukemaan hankkeen toimintaa. Nuorille olisi aluksi voinut ohjata tehtävän, missä he kartoittaisivat enemmän alueen toimijoita ja mahdollisia yhteistyökumppaneita. Näin saataisiin hankkeelle lisää näkyvyyttä. Kannelmäki oli nuorille tuntematon alue, mutta nuoret ovat jalkautuneet alueelle

hyvin, osa aktiivisemmin kuin toiset. Alkukeskustelu nuorten kanssa kanssa voisi taata sen, että nuoret pääsevät kysymään kysymyksiä, koska osa nuorista voi kokea esimerkiksi palaveritilanteet uusina, eivätkä mahdollisesti uskalla tuoda kaikkia ajatuksiaan julki.

Oman muotoinen koti -hankkeessa on onnistuttu vahvistamaan sukupolvien välistä vuorovaikutusta ja lisätty onnistuneesti yhteisöllisyyttä alueella, missä toimintaa on toteutettu. Kansalaisjärjestöjen ja valtion tukeen ei luoteta niin paljon, kun lähipiirin tukeen. Vanhemmat ihmiset kokevat olevansa vastuussa itsestään, eikä avun pyytäminen tuntemattomalta ole helppoa. Siksi luottamuksen syntymiselle on luotava riittävästi aikaa. (Saari 2012, 300.) Tulevaisuudessa toivon, että hanke leviää laajasti ympäri pääkaupunkiseutua. Olisi erityisen tärkeää toteuttaa Oman muotoinen koti -hanketta samalla paikalla ja samoilla nuorilla sen aikaa, että ikäihmisten kynnys luottaa uuteen ihmiseen ja pyytää tältä apua madaltuisi. Nuoren elämän kannalta myös hankkeen pitempi kesto voisi taata sen, että nuori saa hankkeesta enemmän irti.

6.2 Johtopäätökset

Peruskoulun jälkeen tulevaisuuden suunnittelu on tärkeää. Kilpailu opiskelu - ja työpaikoista on koventunut ja opiskelupaikan saaminen on hankaloitunut (Komonen 2005, 430). Nuorisotakuu takaa, että jokaiselle alle 25 -vuotiaalle nuorelle ja alle 30 -vuotiaalle vastavalmistuneelle tarjotaan työ-, harjoittelu-, opiskelu -, työpaja - tai kuntoutuspaikka viimeistään kolmen kuukauden kuluessa työttömäksi joutumisesta. (Puuronen 2014, 63.) Oman muotoinen koti -hanke tekee tärkeää ennaltaehkäisevää työtä, työttömyyden vähentämisessä, koska se tarjoaa, ja luo toiminnallaan nuorille työpaikkoja. Hanke toimii nuorisotakuun apuna, koska se lisää toiminnallaan sosiaalista vahvistamista ja nuorten elämäntaidon parantamista. Sosiaalinen vahvistaminen tarkoittaa toimenpiteitä, jotka ehkäisevät syrjäytymistä. (Puuronen 2014, 64.)

Hanke auttaa nuoria saamaan työkokemusta ja valaa nuoriin uskoa siitä, että he ovat merkittäviä vaikuttajia yhteiskunnassa. Nuoret toimivat hankkeen ajan pienyrittäjinä ja luovat työhistoriaa, joka auttaa jatkossa työllistymään vaativassa työelämässä. Hankkeella on käytössä kaksi isoa motivaation lähdettä, työ ja

oma asunto. Nämä herättävät nuorten kiinnostuksen yhteistyöhön. Nuoret saavat asunnon ja työn lisäksi verkoston, missä jakaa uusia kokemuksia ja saada neuvoja.

Nuoret ovat auttaneet töillä vanhusten arkisissa askareissa, kuten ikkunanpeussassa ja tavaroiden kantamisessa. Hanke vastaa tulevaisuuden yhteiskuntapolitiisiin haasteisiin, kun julkisen palvelut supistuvat, miten käy niiden hyvinvoinnille joilla ei ole perhettä? Yhteiskunnan hyvinvointi näkyy yksilön hyvinvoinnissa. Jos yhteiskunnassa on merkittäviä ongelmakohtia, yksilön hyvinvointi voi kärsiä. (Saari 2012, 164.) Oman muotoinen koti hanke takaa toiminnallaan suurten ikäluokkien palvelujen saannin.

Asunnottomuutta on erittäin hankala tilastoida. Tilastollisesti asunnottomia nuoria on pääkaupunkiseudulla 800, mutta luku on paljon suurempi todellisuudessa, sillä Helsinkiin muuttaa paljon nuoria opiskelemaan ja töihin. Kohtuuhintaisien asuntojen riittämättömyys kävi ilmi sosiaali - ja terveysjohtajien sekä sosiaalityöntekijöiden haastatteluista. Haastatteluissa kysyttiin kohtuuhintaisien asuntojen riittävyydestä omalla alueella. Isommissa kaupungeissa, missä on yli 100 000 asukasta, vain 16 % kyselyyn vastanneista sosiaalityöntekijöistä näkee asuntojen määrän melko riittävänä. Tukitoimeksi asunnottomuuteen nähtiin asuntojen tarjontaan vaikuttaminen lisäämällä kohtuuhintaisia vuokra-asuntoja ja asukasohjausta sekä asumisneuvontaa asiakkaille. (Eronen, Lehtinen, Landen & Perälähti 2016,66.)

Oman muotoinen koti -hanke, voi tarjota lisää kohtuuhintaisia vuokra-asuntoja alueilla, joissa vain 16 % kyselyyn vastanneista sosiaalityöntekijöistä pitää asuntojen määrää melko riittävänä. Hankkeen onnistuminen voisi kannustaa myös lisää muita toimijoita lähtemään mukaan asunnottomuuden vähentämiseen. Hanke ottaa vahvasti osaa asunnottomuuden vähentämiseen, kehittämällä eri asumismuotoja ja tarjoamalla nuorille asuntoja edulliseen hintaan. Oman muotoinen koti -hanke yrittää löytää ratkaisuja siihen, miten kaikille nuorille voidaan tarjota asunto. Tehtävä on vaativa, eikä ratkaisua löydetä helposti. Hanke yrittää löytää kokonaan uusia asumismalleja. Hanke ideoi rohkeasti, ja uskoo, että vaikealta vaikuttavaan ongelmaan voi löytyä myös ratkaisu. (Oman muotoinen koti -hankkeen Innovaatorahaston hakemus 2016.)

Oman muotoinen koti -hanke tarjoaa yhteisöllisyyttä hyvä naapuri hengessä ilmaiseksi. Yritykset ovat huomanneet markkinaraon yhteisöllisyydessä, ja myyvät palveluja, joita esimerkiksi kaukana asuvat sukulaiset ovat ostaneet ikäämmille sukulaisille. (Saari 2012,300.) Hankkeen toiminta on ilmaista. Nuoret ovat auttaneet ikäihmisiä teknillisten laitteiden kuten puhelimien ja laitteiden kanssa. Apu on ollut suosittua ja se on otettu avosylin vastaan. Yhteinen toiminta ja yhteiset vastuut vahvistavat sosiaalisia prosesseja. Prosessien onnistumiseksi tarvitaan asuinalueiden eri toimijoiden verkostoja, sekä kunnan päättäjien ja viranomaisten kannustavaa suhtautumista toimintaan. (Saari 2012,300.) Hanke auttaa eriarvoisuuden vähentämisessä ja takaa, että kaikki saavat palveluita, huolimatta siitä, onko asiakas rikas vai köyhä.

Oman muotoinen koti -hankkeen yksi tavoitteista on yhteisöllisyyden lisääminen pääkaupunkiseudulla ja aineiston perusteella, hankkeen työtehtävät ovat muotoutuneet vastaamaan tähän ja muihin ajankohtaisiin yhteiskunnallisiin haasteisiin. Tutkin opinnäytetyötä kirjoittaessa Juho Saaren esittelemää Hyvän kehän teoriaa, jonka perusajatuksena on, että mikäli yhteiskuntapolitiikalla tavoitellaan kansalaisten hyvinvointia, yksi tärkeä tehtävä on luoda ihmisille toimintaedellytyksiä ja vähentää eriarvoisuutta laajan ja tehokkaan sosiaalipolitiikan avulla. (Saari 2012, 190.) Mielestäni pienellä teolla, kuten asiakkaan matkan turvaamisella palvelutalon pelikerhoon, voi olla ajan kuluessa suuret vaikutukset. Vaikka Oman muotoinen koti -hanke on vasta alussa, näkemyksen mukaan se tulevaisuudessa tehokas hanke parantaa eriarvoisuuden alenemista ja siten kansalaisten terveydentilan paranemista.

LÄHTEET

Antikainen , Ari (toim.) 1999. Kasvatus , elämäntilanne ja yhteiskunta. WSOY

Dunderfelt, Tony (toim.) 1990. Elämäntilanteiden psykologia. 9-11. painos. Porvoo: WSOY

Dunderfelt, Tony (toim.) 2006. Voimavarana itsetuntemus. Helsinki : Gummerus Kirjapaino Oy

Eronen, Anne & Lehtinen, Timo & Londen, Pia & Perälähti, Anne. (toim.) 2016. Sosiaalibarometri 2016. Vaasa : FRAM

Haapala, Laura. (toim.) 2016. Joustava työ, epävarma elämä. Keuruu: Otavan kirjapaikka Oy

Hirsijärvi, Sirkka & Remes, Pirkko & Sajavaara, Paula. (toim.) 2000. Tutki ja kirjoita. Vantaa : Tummavuoren kirjapaino Oy

Hirsijärvi, Sirkka & Remes, Pirkko & Sajavaara, Paula (toim.) 2004. Tutki ja Kirjoita. Jyväskylä: Gummerrus Kirjapaino Oy

Hoikkala, Tommi & Sell, Anna (toim.) 2007. Nuorisotyötä on tehtävä. Helsinki : Hakapaino Oy

Lauren, Katja & Tenhunen- Ruotsalainen, Liisa & Väisänen, Kari. (toim.) 2012. Nuoret ja työelämä - kaksi eri maailmaa ? Jyväskylä: Kopihyvä Oy

Lehtinen, Erno & Kuusinen, Jorna & Vauras Marja. (toim.) 2007. Kasvatus psykologia. Helsinki : WSOY Oppimateriaalit Oy

Liukkonen, Pauliina & Ovaska, Sanna (toim.) 2016. Meillä on idea ! - Yhteiskunnallisen yrittäjyyden opas. Setlementtijulkaisuja 47

Myllyniemi, Sami (toim.) 2013. Vaikuttava osa. Nuorisobarometri 2013. Helsinki : Hakapaino

Ojansalo, Katri & Moilanen, Teemu & Ritalahti, Jarmo (toim.) 2009. Kehittämistyön menetelmät. Uudenlaista osaamista liiketoimintaan. Helsinki: WSOYpro Oy

Oman muotoinen koti -hankkeen Innovaatorahaston hanke ehdotus 2016

Puuronen, Anne. (toim.) 2014. Etsivän katse. Helsinki : Nuorisotutkimusverkosto / Nuorisotutkimusseura

Saari, Juho. (toim.) 2011. Hyvinvointi Suomalaisen yhteiskunnan perusta. Vilna : Gaudeamus Helsinki University Press

Ruuskanen, Petri. (toim.) 2002. Sosiaalinen pääoma ja hyvinvointi. Keuruu: Otavan kirjapaino Oy

LIITTEET

Haastattelurunko nuorten haastatteluissa

1. Kuka olet
2. Miten päädyit hankkeeseen mukaan
3. Millainen on mielestäsi paras, optimaalinen nuori hankkeelle
4. Mikä motivoi sinua työntekoon
5. Mitä opit itsestäsi työn kautta
6. Tuntuuko hankkeessa tekemä työ työltä
7. Mitä työ on pitänyt sisällään tähän asti
8. Onko työn ja muun elämän raha helppo löytää
9. Millaisia kokemuksia sinulla on hankkeen toimipai-koissa työskentelemisestä
10. Onko ikäihmisten kanssa työskentely ollut sinulle hankalaa, helppoa tai jotain siltä väliltä
11. Miten näet mahdollisuuden parantaa hankkeen ulkoista viestintää
12. Onko viestintä hankalaa
13. Mikä viestinnässä on hankalaa
14. Vaihtelevatko työt ja työn rakenteet, vaatiiko työ paljon suunnittelua
15. Mitä keinoja voit mielestäsi käyttää työn lisäämiseksi naapurustossa
16. Miten koet itsesi mainostamisen
17. Miten koet työn, kun se tapahtuu niin lähellä kotia
18. Hankkeen alussa on toimittava nopeasti, onko nopea tahti tuonut paineita, vai miltä se on tuntunut
19. Miltä teoriasta käytäntöön siirtyminen on tuntunut
20. Miksi mielestäsi joku asia on toiminut hankkeessa ja joku asia ei
21. Millaisia kokemuksia sinulla on kertynyt hankkeen alkuvaiheesta, siitä, mikä mielestäsi toimii hankkeessa ja mikä ei
22. Koetko voivasi käyttää omia vahvuuksia apuna töissä
23. Mitä uutta olet oppinut itsestäsi hankkeen kautta
24. Oletko mielestäsi kasvanut työntekijänä hankkeen aikana
25. Miltä Kannelmäen alue tuntuu sinusta
26. Miten voisit toimia yllättävissä tilanteissa, jos asumispuoli ei toimi